«ИСКОНИ РУССКИЕ ЗЕМЛИ»

Г Е Н А Д З Ь   С А Г А Н О В І Ч

"Известно, что край этот -- Белоруссия -- никогда не был самостоятельным и никогда не считался за вновь приобретённый; он только был оторван от Польши, как исконная собственность России".

Аляксандр II. 1858 г.

"Мы считаем, что белорусы не являются нацией и что те этнографические особенности, которые их отделяют от остальных русских, должны быть изжиты".

В.Кнорын, 1918 г.

"Усё тое, што так ці інакш гаварыла аб былой гісторыі Беларусі, што так ці інакш магло напамінаць, што Беларусь гэта ня ёсьць Расея,-- усё гэта нішчылася, прасьледавалася, выпальвалася агнём ды жалезам".

А.Чарвякоў. 1924 г.

1000 гадоў беларускай гісторыі мы адлічваем ад 980 года, ад першай самастойнай беларускай дзяржавы -- Полацкага княства. Пасьля была фэдэрацыя Беларусі зь Літвой у Вялікім княстве Літоўскім, пасьля -- фэдэрацыя з Польшчай у Рэчы Паспалітай. У канцы XУIII стагоддзя Рэч Паспалітая была падзеленая трыма суседнімі імпэрыямі. Беларусь страціла сваю дзяржаўнасьць і сувэрэнітэт і дасталася Імпэрыі Расейскай.

Цяпер давайце падлічым. 800 гадоў свэёй гісторыі Беларусь жыла асобна ад Расеі і была незалежнай фэадальнай дзяржавай. Гэты час пазначаны ўсебаковым разьвіцьцём нашага краю, залатым векам беларускай культуры і навукі, самым дэмакратычным і дасканалым у тагачаснай Эўропе кодэксам права -- Статутам Старабеларускае дзяржавы XУI ст. Гэты ж час пазначаны для нас амаль бясконцымі войнамі з усходнім суседам -- Маскоўскай дзяржавай. А цяпер параўнаем: 800 гадоў адкрытай варожасьці і 200 апошніх гадоў "брацтва" і "дружбы", 800 гадоў сувэрэнітэту і 200 гадоў "исконн русских земель", 800 гадоў нацыянальнага разьвіцьця і багацьця -- і 200 гадоў заняпаду, хлусьні і бяспамяцтва... Нельга, вядома, пераносіць варожасьць дзьвюх фэадальных дзяржаў на адносіны беларуса і расейца, нашых народаў і культур. Але ж нельга ператвараць гэтыя адносіны ў "спрадвечную любоў", "краўнае братэрства" і г.д. Нельга забывацца на ўласную гісторыю. А ў нас атрымалася так, што сёньня ўжо мала хто ведае, што да канца XУIII ст. Москва ніколі не была нашай сталіцай, альбо што зь Іванам Жахлівым (Грозным) і Пятром I мы, беларусы, былі ў розных дзяржавах, што гэта ня нашы цары і ня наша гісторыя. А якая ж тады наша? Гэта асобная гаворка. Сёньня мы возьмем з беларускай гісторыі толькі некалькі момантаў, якія тычацца беларуска-расейскіх дачыненьняў.

...Полацкая зямля першая вырвалася зь "Імпэрыі Рурыкавічаў", адваявала сваю незалежнасьць. Затым і ўся Кіеўская дзяржава разваліліся на дробныя часткі. Надта ж розныя этнасы спрабавала яна ахапіць.

Імпэрыі ўжо не існавала, калі далёка на ўсходзе, у вярхоўях Волгі ды Акі паўстала Залеская Русь -- новы каланізаваны славянамі рэгіён. У сярэдзіне XII ст. там зьявіўся горад Масква. Назва Русь замацавалася за гэтым краем толькі ў XIII ст.

(працяг у наступным нумары)

АДРАС РЭДАКЦЫІ: Іўе, вул. Карла Маркса, Цэнтр вольнага часу "Стары млын". Юрыю Гайдуку.
Тэлефон 2-24-23

Шаноўныя чытачы! Бяз Вашых ахвяраваньняў выданьне газэты будзе немагчымым.

Выпуск падрыхтавалі Юры Гайдук і Ігар Карпікаў.

копія

ІВЕЙСКАЯ КРЫНІЦА

ВЫДАНЬНЕ ІВЕЙСКАЙ РАЁННАЙ РАДЫ БНФ "АДРАДЖЭНЬНЕ" | №2 | 26.04.90

Чорнобыль...

Гэтае слова ведаюць усе, нават самыя маленькія дзеці. Нават тыя, якія зьявіліся на сьвет ужо пасьля таго страшнага красавіцкага дня 1986-га, таго дня, які паламаў тысячы і тысячы нашых жыцьцяў і працягвае трымаць у палоне ўвесь наш народ. Той дзень -- ужо гісторыя. Але ён -- і нашае сёньня. Бо мы да канца так і не ўяўляем сабе ўсяго жаху таго чарнобыльскага дня.

Той дзень -- нашае сёньня, бо дзеці нашыя ходзяць па зямлі, гуляюць у пяску, зрываюць духмяныя антонаўкі й пунсовыя суніцы, плёскаюцца ў цёплым летнім возеры і ня думаюць аб тым, што на кожным кроку іх падсьцерагае нябачная і каварная сьмерць.

Той дзень -- нашае сёньня, бо і дагэтуль нам не сказалі ўсяе праўды пра Чорнобыль, бо і дагэтуль нас спрабуюць ашукваць і ашукваюць.

Той дзень -- нашае сёньня, бо сёньня яшчэ ня позна, сёньня яшчэ можна ўратавацца і ўратаваць нашых нашчадкаў. Толькі сьмешна ратаваць сябе пры дапамозе ілжэпатрыятычных суботнікаў, якія нам навязваюць.

Толькі нашая згуртаванасьць у барацьбе за элемэнтарныя правы людзей, якія трапілі ў бяду, можа ўратаваць нас.

І толькі тады ў нас можа быць хоць нейкае заўтра.

ГЕНАДЗЬ БУРАЎКІН

. . .

Ад Чорнобыля ў небе плыве аблачынка.
А па лузе ідуць хлапчанё і дзяўчынка.
Вецер шастае колкі.
Лінкі дождж імжыць...
І хто ведае,
Колькі
Засталося ім жыць.

Дзяўчанё ясяваокае і хлапчук сьветларусы --
Па вясновай зямлі ідуць беларусы.
Узіраюцца ў неба зусім без апаскі,
Каля сьцежкі зрываюць панікльныя краскі.
І прагрэс перад позіркам іхнім дрыжыць.
"А ці будзем мы жыць?"
"А ці будзем мы жыць?!"

КОШТ ЖЫЦЬЦЯ -- 35 БЭР?

У нашай раённай газэты даволі ўдалая назва -- "Путь Ильича". Па гэтым "пути" мы ідзём, а дакладней, паўзём, ужо болей за 70 год. І куды прыпаўзьлі -- усе бачаць. Бачаць то ўсе, але ня ўсе хочуць спыніцца ды й падумаць: а што ж чакае нас наперадзе гэтага "пути"? Вось і "Путь Ильича" спыняцца зусім не жадае, а паказвае нам шлях у бездань. У нумары ад 19 красавіка яно з гэткім зухаватым аптымізмам заяўляе, што "...узровень радыёфону, які зарэгістраваны на тэрыторыі раёна, укладваецца ў вядомую канцэпцыю 35 бэр. На думку вучоных, дадзены па-

(далей гл. стар. 2)

Modern History Archives
Archiŭ Najnoŭšaje Historyi
Fond 1/1/1 sprava 725

ЛІТВА НЯ СТАНЕ НА КАЛЕНІ

Москве ўсё ж пачала ўводзIць эканамIчныя санкцыI супраць маленькай ЛIтвы. Шмат дзе можна пачуць меркаваньнI, быццам ЛIтва ня вытрывае ўцIску ды раскаецца. Але гэта, на нашу думку, памылковыя I вельмI небясьпечныя меркаваньнI. Варта было б задумацца,да чаго можа прывесьцI такая палIтыка Москвы. А гэтая палIтыка закранае ня толькI ЛIтву, ня толькI СавецкI Саюз, а I ўсё чалавецтва. Вось толькI некалькI фактаў.

МIнIстр замежных спраў ФранцыI Ралан Дзюма лIчыць, што Еўрапейская супольнасьць павIнна стварыць камIсIю экспертаў, якая падлIчыць шкоду, нанесеную ЛIтве эканамIчнымI санкцыямI. Гэтае ж пытаньне абмяркоўвалI прэзIдэнт ФранцыI МIтэран I прэзIдэнт ЗША Буш на сустрэчы ў Фларыдзе.

Прэмьер-мIнIстр ЛIтоўскай РэспублIкI КазIмера Прунскене I мIнIстр замежных спраў АльгIрдас Саўдаргас знаходзяцца ў НарвегII з мэтай атрымаць эканамIчную дапамогу.

ПIтэр Тарнаў, саветнIк прэзIдэнта ЗША па зьнешнеэканамIчных дачыненьнях, заявIў тэлевIзIйнай кампанII СI Эн Эн, што ў блIжэйшыя днI Джордж Буш будзе "вельмI асьцярожны" у ацэнцы падзей вакол ЛIтвы.

Дзяржаўны сакратар ЗША Джэймс Бэйкер зазначыў, што дзеяньнI Москвы ў дачыненьнI да ЛIтвы паставяць пад пагрозу амерыкана-савецкIя гандлёвыя кантакты.

ПрэзIдэнт ЛIтоўскай РэспублIкI ВIтаўтас ЛандсбергIс накIраваў асабIстае пасланьне папу Йаану Паўлу II з запрашэньнем наведаць ЛIтву.

ПрадстаўнIк папы Йаана Паўла II ў Москве архIбIскуп Францэска Каласуона заявIў, што Ватыкан гатовы ўжо зараз быць пасрэднIкам у перагаворах памIж Москвой I ВIльнюсам. Ён лIчыць, што незалежна ад умяшаньня ААН, характар перагавораў патрабуе ўдзелу больш гIбкага I манеўранага пасрэднIка, а такIм можа быць толькI Ватыкан.

Не выклIкае сумненьняў, што ЛIтоўскую РэспублIку падтрымае ўвесь сьвет. Не выклIкае сумненьняў I тое, што гэта цудоўна разумеюць у Москве. Але ж IмперскIя амбIцыI па IнерцыI пIхаюць яе на такIя безсэнсоўныя I небясьпечныя крокI, як увядзеньне эканамIчных санкцыяў.

СССР можа апынуцца з-за гэтых неабдуманых крокаў у палIтычнай I эканамIчнай IзаляцыI. ТолькI аўтарытэт Гарбачова пакуль што стрымлIвае канфрантацыю з-за лIтоўскага пытаньня. Але аўтарытэт не атрымлIваюць адзIн раз I на ўсё жыцьцё. Аўтарытэт падтрымлIваюць разважнай I рэалIстычнай палIтыкай.

I. НябельскI.

(пачатак на стар. I)

казчык радыяабпрамяненьня, атрыманы на працягу ўсяго жыцьця чалавека, зусIм бясьпечны для пражываньня людзей.

Вось чаму высяленьне з нашага раёну людзей, у тым лIку I маладых семьяў, ажыцьцяўляцца ня будзе. У гэтым проста няма патрэбы."

Вось так! Аказваецца, у гэтым проста няма нIякай патрэбы. Я б зусIм не зьдзIвIўся, каб прачытаў гэта ў нумары ад 17 красавIка, бо гэтая славесная 35-бэравая канцэпцыя была афIцыйна прынятая нашым урадам. Але зараз я быў проста ашаломлены. Вось чаму.

Якраз 17 красавIка наш новы старшыня Савета МIнIстраў Вячаслаў ФранцавIч КебIч сустрэўся з групай прадстаўнIкоў навуковай I творчай IнтэлIгенцыI, рэдактараў газэт, кIраўнIкоў грамадскIх арганIзацый (ТБМ Імя Скарыны, Беларускага камIтэта абароны мIру, БНФ за перабудову "Адраджэньне" I Інш.). На гэтай сустрэчы В.Ф.КебIч зазначыў, што ў Вярхоуным Савеце СССР "адкIнута як заганная канцэпцыя 35 бэр".

Што, нашая раёнка ня ведае аб гэтым?!! Мяркуйце самI.

Юры Гайдук, дырэктар Цэнтру вольнага часу "Стары млын".

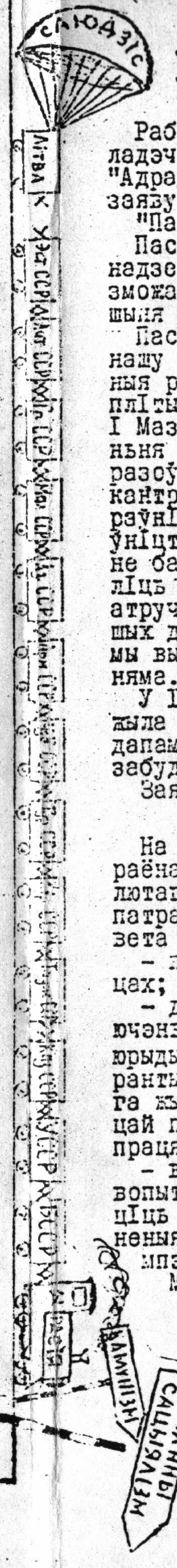

Рабочыя мэблевай фабрыкI з Маладэчна накIравалI СтаршынI БНФ "Адраджэньне" Зянону Пазьняку заяву наступнага зьместу:

"Паважаны таварыш Пазьняк!

Пасылаем да вас свой боль I надзею, што Вы хоць чым-небудзь зможаце дапамагчы нам I як Старшыня БНФ, I як народны дэпутат.

Пасьля трагедыI Чорнобыля на нашу фабрыку паступаюць атручаныя радыяцыяй драўнянастружкавыя плIты з аб'яднаньняў Рэчыцадрэў I Мазырдрэў. Узровень забруджаньня на гэтых плIтах у некалькI разоў перавышае нормы. НIякага кантролю за гэтым няма. НI ў кIраўнIцтва рэспублIкI, нI ў кIраўнIцтва прадпрыемстваў аб гэтым не балIць галава. Затое яна балIць у нас. I кожную хвIлIну мы атручваемся самI I атручваем нашых дзяцей — праз мэблю, якую мы выпускаем. ВIнаватых за гэта няма...

У Імя ўсяго сьвятога, каб наша жыла Беларусь, колькI зможаце, дапамажыце нам, беларусы Вас не забудуць нIколI".

Заяву падпIсалI III чалавек.

* * *

На мIтынгу жыхароў заражаных раёнаў БеларусI, якI адбыўся 24 лютага ў ХойнIках, былI прыняты патрабаваньнI да Вярхоўнага Савета СССР. Вось некаторыя зь Iх:

- прыняць закон аб чарнобыльцах;
- даць усIм ахвотным без выключэньня, незалежна ад узросту, юрыдычнае права выезду... з гарантыяй на атрыманьне нечарговага жыльля I забесьпячэньня працай па ўсёй тэрыторыI СССР на працягу 1990 — 1991 гг.
- выкарыстоўваючы мIжнародны вопыт, зрабIць разьлIкI I выплацIць усIм кампэнсацыю за прычыненыя здароўю людзей страты (кампэнсацыю выплацIць за кошт МIнатамэнерга).
- даць палIтычную I юрыдычную ацэнку бязьдзейнасьцI партыйных I савецкIх органаў у 1986 годзе, утойваньню ўзроўняў I маштабаў забруджаньня тэрыторыI БССР радыянуклIдамI ў 1986 —1990гг;

У сьвязку з гэтым патрабуем суда над:

дырэктарам Інстытута бIяфIзIкI МIнздрава СССР IльIным,

старшынёй ДзяржкамгIдрамету СССР Ізраэлем,

нам. мIнIстра аховы здароўя СССР Кондрусевым,

былым I сакратаром ЦК КПБ Сьлюньковым;

- зьняць грыф "сакрэтна" з усIх пытаньняў, якIя тычацца аварыI на ЧАЭС;
- неадкладна спынIць будаўнIцтва на тэрыторыI забруджаньня звыш 5 кю/км² (сумарна), вызваленыя пры гэтым сродкI накIраваць на будаўнIцтва аб'ектаў у чыстай зоне;
- катэгарычна забаранIць зь вясны 1990 г. любую вытворчасьць сельскагаспадарчай прадукцыI на зямлI, забруджанай звыш 5 кю/км²;
- на прадукцыI, якая зроблена на тэрыторыI ад I да 5 кю/км², пазначаць ступень забруджаньня;
- неадкладна закрыць Чорнобыльскую АЭС

I Іншыя, усяго 22 пункты.

* * *

Дырэктар ЛежневIцкай сярэдняй школы КелдановIч Л.Я. падаў у суд на рэдакцыю газэты "Путь Ильича" I на Тапкачова П.П., аўтара артыкула "Странный альянс". У гэтым артыкуле сьцьвярджаецца, нIбыта ў перадвыбарнай праграме КелдановIча выступаў за Саветы без камунIстаў I за роспуск пIянерскай арганIзацыI I камсамолу. КелдановIч мае доказы таго, што гэткIх пунктаў у ягонай праграме не было. А вось цI ёсьць доказы ў раёнкI I ў Тапкачова?..

* * *

Як ужо паведамлялася, створана Івейская раённая Рада БНФ. РэгIстрацыя новых групаў падтрымкI адбываецца па адрасу(часоваму): Іўе, вул. Карла Маркса, ЦВЧ "Стары млын" Тэл. 2-24-23 (Юры Гайдук). Кантактныя тэлефоны: 2-63-86(Алег IглIцкI) 2-67-49 (Лявон КелдановIч)

ВЫПІСВАЙЦЕ "ІВЕЙСКУЮ КРЫНІЦУ"!
Для гэтага трэба даслаць паштовым пераводам 10 рублёў на адрас рэдакцыI I ўказаць свой адрас.